

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

3/2017

ročník/volume 27

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

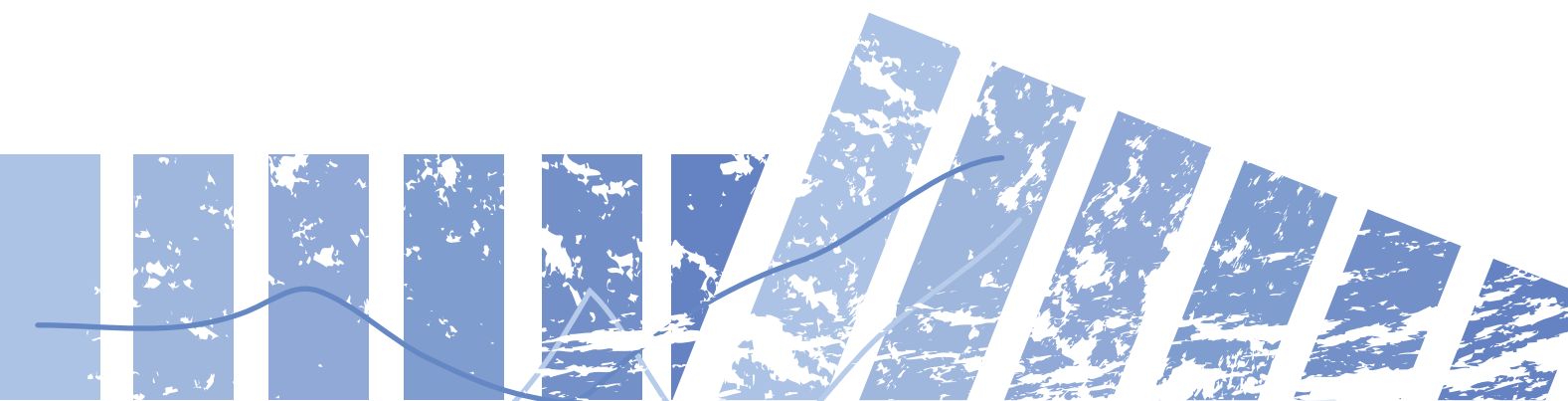
Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 7

Typ článku/Type of article: informácia/information

Strany/Pages: 77 – 79

Dátum vydania/Publication date: 15. júl 2017/July 15, 2017

Informácia/Information

ŠTATISTICI PRIJALI ZÁKLADNÝ SÚBOR UKAZOVATEĽOV NA MERANIE TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA VO SVETE Postrehy zo 48. zasadania Štatickej komisie Organizácie Spojených národov

STATISTICIANS APPROVED AN INDICATOR FILE FOR MEASURING SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE WORLD Observations from the 48th session of the United Nations Statistical Commission

Štatická komisia Organizácie Spojených národov (ďalej len „OSN“) vznikla v roku 1947 a zasadá pravidelne v marci. Tohto roku sa konalo v New Yorku už jej 48. zasadanie. Účastníci, medzi ktorými boli aj zástupcovia Štatického úradu SR, si pripomenuli 70. výročie spolupráce štatistikov z celého sveta. Bohatý oficiálny program tohtoročného zasadania doplnili početné sprievodné podujatia na rôzne odborné témy. Pripravili ich národné štatické inštitúcie a medzinárodné organizácie s ambíciou osloviť jednotlivé štatické komunity.

Na 48. zasadaní boli Štatickej komisii OSN predložené na informáciu a diskusiu správy podľa jednotlivých oblastí štatistiky. Krajiny Európskeho štatického systému, Európskej únie a Európskeho združenia voľného obchodu už tradične poskytli k vybraným bodom programu spoločné stanovisko. Tento rok sa vyjadrili k údajom a ukazovateľom **Agendy trvalo udržateľného rozvoja 2030** (ďalej „SDGI“), k **Big Datam pre oficiálne štatistiky a k integrácii štatických a geopriestorových informácií**. Spoločný postup si predbežne odsúhlasili ešte v novembri 2016 na rokovaní Výboru pre európsky štatický systém. Definitívne sa na ňom dohodli počas koordinačného stretnutia pod vedením Eurostatu tesne pred začatím oficiálneho programu 48. zasadania Štatickej komisie OSN. Spoločné stanovisko predniesol predstaviteľ Malty ako predsedajúcej krajiny Rady Európskej únie. Zohľadňujú ho aj závery, ktoré štatická komisia schválila.

V oblasti agendy 2030 sa dohodlo, že jej ukazovatele budú predmetom kontinuálnej kontroly a úprav, ktoré z nej vyplynú. Pripúšťa sa tiež možnosť zaradenia nových ukazovateľov po ich dôkladnej revízii v rokoch 2020 a 2025, pričom sa bude prihliadať na to, aby krajinám neprinesli záťaž navyše. Rozvíjať sa budú indikátory 3. stupňa, t. j. tie, pre ktoré nie sú v súčasnosti vyvinuté normy a metodika.

K problematike SDGI prijali účastníci 48. zasadania Štatickej komisie OSN **návrh rezolúcie**, ktorá bude predložená na schválenie Valnému zhromaždeniu OSN. V dokumente sa píše:

Štatická komisia OSN:

- prijíma rámec SDGI ako dobrovoľný a krajinami vytvorený nástroj. Rámec zahŕňa základný súbor ukazovateľov, ktoré sa budú každoročne spresňovať a komplexne preskúmať v rokoch 2020 a 2025. Základný súbor ukazovateľov sa doplní o ukazovatele na národnej a regionálnej úrovni,

- požaduje vývoj medzinárodných noriem, metód a usmernení zameraných na úplnú implementáciu SDGI,
- požaduje ďalšie spresňovanie ukazovateľov, vytvorenie metaúdajov k nim a ich periodické revidovanie v súlade s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja,
- požaduje, aby generálny sekretariát udržiaval databázu ukazovateľov, informoval raz ročne o dosiahnutom pokroku v tejto oblasti a zabezpečil transparentnosť údajov,
- požaduje, aby naďalej pokračovala spolupráca medzi národnými štatistickými systémami a relevantnými medzinárodnými organizáciami zameraná na harmonizáciu a konzistentnosť údajov,
- zdôrazňuje, že oficiálna štatistika je základom pre SDGI, pričom odporúča využitie nových zdrojov údajov. Národné štatistické inštitúcie plnia dôležitú úlohu koordinátora,
- žiada medzinárodné organizácie, aby využívali údaje národných štatistických inštitúcií; v prípade nedostupnosti týchto údajov budú medzinárodné organizácie svoje odhady pred ich publikovaním konzultovať s príslušnou krajinou,
- víta Globálny akčný plán trvalo udržateľného rozvoja v oblasti štatistiky prijatý na prvom svetovom fóre o dátach v Kapskom meste v januári 2017,
- zdôrazňuje potrebu diskusie o zabezpečení dostatočných kapacít v súvislosti s SDGI na vysokých politických fórach,
- žiada krajiny, medzinárodné a nadnárodné organizácie, špecializované agentúry a ďalšie inštitúcie, aby zintenzívnili podporu zberu údajov a posilnili štatistické kapacity.

Big Data pre oficiálne štatistiky boli ďalšou z aktuálnych diskutovaných tém. Krajiny Európskej únie požadovali opatrný a postupný prístup k ustanoveniu svetovej platformy. Účastníci Štatistickej komisie OSN sa dohodli, že svetová pracovná skupina pre túto oblasť spracuje štúdiu o globálnej platforme o dátach, službách a aplikáciách. Štúdiu bude vychádzať z partnerstva so spoločnosťami zaoberajúcimi sa technológiami, s poskytovateľmi údajov a s akademickou obcou. Toto partnerstvo sa zameria na formuláciu politického rámca na riadenie údajov a informačný manažment vrátane záležitostí týkajúcich sa dôvery, rešpektovania súkromia, dôvernosti a bezpečnosti údajov. O výsledkoch svojej práce bude pracovná skupina informovať na najbližšom zasadnutí štatistickej komisie.

Vo svete existuje viacero skupín, ktoré sa zaoberajú **integráciou štatistických a geopriestorových informácií** s osobitným zameraním na monitorovanie ukazovateľov trvalo udržateľného rozvoja. Aktivitu týchto skupín bude koordinovať expertná skupina OSN (Global Geospatial Information Management, GGIM).

Správa zo zasadania oceňuje doterajšiu prácu v jednotlivých oblastiach štatistiky, ktorú vykonali expertné skupiny na rôznych úrovniach. Stanovili sa priority na

nasledujúce obdobie, schválili sa nové a predĺžil sa mandát niektorým doterajším pracovným skupinám.

Jednou zo sprievodných akcií 48. zasadania Štatistickej komisie OSN bol aj seminár o otvorených dátach (Open Data). Usporiadala ho nezisková mimovládna organizácia Open Data Watch, ktorá monitoruje pokrok v tejto oblasti a poskytuje informácie a pomoc pri implementácii otvorených dát.

Otvorené dáta sú v praktickom zmysle slova definované ako údaje strojovo čitateľné, bez vlastníckeho práva, selektovateľné používateľom, doplnené presnými metaúdajmi, ako dáta, ktoré sú vhodné na akékoľvek použitie. ODIN, Open Data Inventory (hodnotí pokrytie a otvorenosť oficiálnej štatistiky s cieľom identifikovať nedostatky, propagovať politiku otvorených dát, zlepšovať prístup k nim a podporovať dialóg medzi používateľmi údajov a národnými štatistickými úradmi), vyhodnotilo stav v 173 krajinách, Slovensko so skóre 52/100 sa umiestnilo na 42. mieste. Diskusia sa zamerala na úlohu otvorených dát pri zostavovaní ukazovateľov Agendy 2030.

Ďalším zaujímavým sprievodným podujatím bolo stretnutie o cieľoch agendy trvalo udržateľného rozvoja, ktoré zorganizovala Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (ďalej „OECD“) spolu so Stálym zastúpením Českej republiky pri OSN. Diskutovalo sa na ňom o národných prístupoch k tvorbe a sledovaniu ukazovateľov. Vnútroštátna koordinácia je v jednotlivých krajinách odlišná, napríklad v Česku je celonárodným koordinátorom zodpovedným za ukazovatele Český štatistický úrad, v iných krajinách sú to napr. ministerstvá, prípadne úrady vlády.

Hlavná štatistička OECD Martine Durandová na tematickom stretnutí informovala o pilotnom projekte OECD zameranom na analýzu situácie vo vzťahu k dosiahnutiu cieľov stanovených Agendou 2030. Výsledkom pilotného projektu, na ktorom participovalo Dánsko, Fínsko, Holandsko, Nórsko, Slovinsko a Švédsko, bolo vyhodnotenie štartovacej pozície na ceste k SDGI. OECD bude nápomocná pri spracovaní stratégie na dosiahnutie cieľov v ďalších krajinách vrátane Slovenskej republiky.

49. zasadanie Štatistickej komisie OSN sa bude konať 6. – 9. marca 2018 v sídle OSN v New Yorku.

Ing. ELENA BENKOVÁ

Autorka je riaditeľkou odboru európskych záležitostí a medzinárodnej spolupráce Štatistického úradu SR.